Toomas Kalda
Keskkonnakorralduse spetsialist
keskkonnakasutuse juhtivspetsialisti ülesannetes
Lääne regioon
Keskkonnaamet
Toomas.Kalda@keskkonnaamet.ee

Teie 10.03.2017 nr 6-3/17/2529-2
Meie 15.06.2017

VASTUSKIRI

Loode-Eesti rannikumere tuulepargi keskkonnamõju hindamine

Täname Teid esitatud kommentaaride eest Loode-Eesti rannikumere tuulepargi keskkonnamõju hindamise aruandele (Teie kiri 10.03.2017 nr 6-3/17/2529-2).

Esitame käesolevaga Teile vastused kirjas püstitatud märkuste kohta.

1. Huvitatud isikute tabeli korrigeerimine. Korrigeerime KMH aruannet.
2. Vastuolu info osas, gravitatsiooni vundamendi valik. Täname tähelepanu juhtimise eest vastuolule aruandes. KMH aruande ptk-s 5.3 on eksitav informatsioon. Arendaja on tellinud 2012 vundamenditüüpide võrdluse, kust on selgunud gravitatsioonivundamendi eelistus võrreldes teiste variantidega, sh on võetud arvesse merepõhja geoloogilist uuringut. Sellest tulenevalt on KMH aruandes arvestatud selle vundamenditüübiga. Juhul kui hiljem otsustatakse muu variandi kasuks, siis tuleb teostada täiendavad keskkonnamõjude hinnangud.
   Korrigeerime aruannet.
3. Lesta koelmualade mõju info. Lest koeb Eesti territoriaalmeres väga laial territooriumil. Ka kavandatava tuulepargi territooriumil on lesta koelmuid. Settiva heljumi tekkimine näiteks ehituse käigus (kui see langeb kokku kudemisajaga) mõjutab sigimise edukust negatiivselt. Teoreetiliselt võib osa marjast saada kaetud ja ka hukkuda. Kui töid ei teostada kudeajal, siis mõju puudub. Samas, väga väike osa koelmutest - vundamentide kohad - langeb kasutusest ka välja, aga selle protsent on suurusjärgus alla 0,1% (vundamentide protsent põhja pindalas), mistõttu ei ole tegu olulise mõjuga.
   Täiendame KMH aruannet.
4. Magnetismi mõju kaladele. Elektriväljaga (kaablid) kaasneb alati ka magnetväli. Merepõhja peale paigaldatud kaablid võivad põhjalähedase eluviisiga kaladele olla liikumistõkkeks - täheldatud on seda, et kalad väldivad neist üle ujumist (näiteks angerjas). Leevendusmeetodiks on kaablite pinnasesse süvendamine ja/või piisava isolatsiooni kasutamine ümber kaablite.

Toimivad meetmed on samad, mis elektromagnetväljade puhul. Oluline on hilisem seire teostamine, vt KMH aruande ptk 10.1.4.

5. Mõju maismaa rändlindude rändele. Tuulikute mõju rändavatele lindudele on kirjeldatud KMH aruande Lisa 4 lk 33.
6. Mõju Apollo madalikul. Tuuleparkidest tulenevad otsesed ohutegurid linnustikule on kirjeldatud KMH aruande Lisa 4 lk 32-33.
7. Mõju linnustikule Vinkovi madalikul. KMH raames viidi läbi üheaastane linnustiku uuring, mis ei tõesta Vinkovi tähtsust veelindudele. Lisaks kaeti ala ka projektiväliselt 2016.a. jaanuaris ning ka see loendus ei näidanud Vinkovi olulisust talvituskohana. Ei tohi unustada, et varasemad loendused pärinevad 10 aasta tagusest ajast. Selle aja jooksul on oluliselt vähenenud arktiliste veelindude arvukus ja seda eriti auli osas. Sellest tulenevalt on täheldatud mitmel pool Läänemerel aulide ümberpaiknemist. Oluline on märkida, et 2008. aastal kasutati avamerelindude loendamisel mittevastavat metoodikat. Juhul kui on tehtud Vinkovi madala kaitse alla võtmise ettepanek, siis on loomulikult vaja läbi viia lisaloendus selgitamaks Vinkovi vastavust või mittevastavust kaitseala loomiseks.
8. Mõju linnustikule ja leevendusmeede. Mitmel pool linnustiku uuringu aruandes on viidatud avameretuuleparkide negatiivsele mõjule merelinnustikule. See teadmine pole mitte selle projekti tulem, vaid üldtuntud teadmine. Juhul kui Apollo võetakse kaitse alla, siis on see selgelt leevendav meede.
9. Ehitus- ja kasutusaegne mõju linnustikule, sh müra. Linnustiku uuringu aruande ptk-s „Leevendavad meetmed" lk 38 on öeldud: „Eelistada tuleb tuulikutüüpe, mille müratase ning vibratsioon on väikseim võimalikust".

   Parim lahendus mõjude vähendamiseks linnustikule on tuulepargi asukohavalik ning arendusala paiknemine Apollo madalast eemal vähendab ja leevendab keskkonnamõjusid linnustikule. Ehitusaegne müra ei ole oluline aspekt, kuna korraga kõiki tuulikuid tuulepargis ei paigaldata, töö toimub etappide kaupa. Tuuliku elemendid on eelnevalt maismaal kokku pandud ning merel toimub põhiliselt montaažitöö.
10. Lammutusaegne mõju. Nelja Energiale antava hoonestusloa puhul on tegu tähtajalise õigusega avaliku veekogu ehk riigi maa koormamiseks ehitistega. Veeseaduse kohaselt on hoonestusloa omaja kohustatud hoonestusloa kehtivuse lõppemisel hoonestusloa oluliseks osaks oleva ehitise avalikust veekogust eemaldama, kui hoonestusloa tingimustes ei ole määratud teisiti. Kui ehitist määratud tähtpäevaks ei eemaldata, korraldab Tehnilise Järelevalve Amet ehitise avalikust veekogust eemaldamise asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Vastav tingimus kirjutatakse sisse ka hoonestusloa andmise otsusesse. Nn „lammutamise fond" tekib riigil juba hoonestusloa kehtivuse esimesel aastal. Hoonestusluba on tasuline ja meretuulepargi omanik peab riigile maksma iga-aastast tasu. Loode-Eesti meretuulepargi eest igal aastal riigile tasutav hoonestustasu summa on ligikaudu 15 miljonit eurot. Et meretuulepargis tulevad kasutusele gravitatsioonvundamendid, siis on neid lihtne täielikult eemaldada ja umbes saja tuuliku eemaldamine koos vundamentidega maksab samuti 15 miljonit eurot. Seega võib väita,

et kui tuulepargi omanik on tasunud esimese aasta hoonestustasu, on riigil fond lammutamiseks olemas.

Täiendame KMH aruannet.

11. Alternatiivide võrdlus. Alternatiivid mõju hindamise tähenduses on erinevad võimalused kavandatava tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Alternatiivid peavad olema reaalsed, st kõik järgmised tingimused peavad olema täidetud:
    a. arvestama kavandatava tegevuse asukohta ja eesmärki;
    b. vastama õigusaktide nõuetele;
    c. tehniliselt teostatavad;
    d. omavahel võrreldavad samade kriteeriumite alusel;
    e. arendajale vastuvõetavad (sh maksumus).

    Arvestades käesoleva projekti iseloomu, tulevad alternatiividena kõne alla erinevad tuulepargi tehnoloogilised lahendused (tuuliku tüüp ja ehitamise tehnoloogia) ja tuulikute erinev arv väljapakutud aladel. Neid aspekte on mõju hindamisel ka silmas peetud. Mõjude hindamisel on käsitletud ka nn 0-alternatiivi ehk hinnati, kas ja milliseid muutusi tuulepargi rajamine endaga kaasa toob võrreldes tänase olukorraga – kas olukord muutub halvemaks ehk negatiivne mõju või paremaks ehk positiivne mõju.

    Tuulikute asukoha valiku osas on arendaja teinud aastate jooksul (alates protsessi algusest 2006 aastal) pidevat koostööd avalikkuse ning keskkonna organisatsioonidega. Selle aja jooksul on toimunud märkimisväärsed muutused tuulikute rajamise piirkondade osas. Näiteks võib tuua esialgu Kõpu poolaare lähedusse kavandatud alast loobumise (Kuivalõuka madal), nagu ka viimane Apollo madala areduspiirkonnast loobumine oluliste negatiivsete mõjude tõttu linnustikule. Käesolev mõju hindamise aruanne käsitleb kõige tõenäolisemaid piirkondi ning kõige olulisemaid mõjusid ehk ehitusaegseid ja käitamisaegseid, ühtlasi on mõju hindamisel kaalutud erinevaid tehnoloogilisi alternatiive.

    Meretuulepargi arendusalade asukohad on kooskõlas kehtestatud Hiiu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringus ette nähtud sobilike tuuleenergeetika arendusaladega.
12. Riffide osas vastuoluline info. Korrigeerime KMH aruannet.
13. Viide jooniste kasutusele. Kavandatav Apollo kaitseala on käsitletud KMH aruande joonisel nr 3 ja joonisel nr 5 ning läbivalt ptk-s- 3.6 Linnustik.
14. Aulide elupaikadega arvestamine. KMH aruandes on arvestatud nimetatud asjaoludega ning valdkonnaeksperdid on andnud omapoolsed hinnangud. Keskkonnapiirangute kaardil (KMH aruande lisa 10) on eraldi välja toodud aulide elupaik Vinkovi madalal.
15. Vormistuslikud märkused. Korrigeerime KMH aruannet.

Lugupidamisega

\allkirjastatud digitaalselt

Hendrik Puhkim
KMH juhtekspert
Skepast&Puhkim OÜ

Georg Martin
KMH koordinaator
TÜ Eesti mereinstituut

Siim Paist
Arendusjuht/ volitatud esindaja
Nelja Energia AS

Hendrik.Puhkim@skpk.ee